

Ova tema govori o omladinskom aktivizmu. Prvo ćemo izneti neke detalje o omladinskom aktivizmu uopšte, a onda se posebno fokusirati na omladinski aktivizam u domenu medija. Govorićemo o tome šta je omladinski aktivizam, zašto je važan, koji oblici omladinskog aktivizma postoje, kako mladi postaju aktivisti, itd.

Topic: Youth Activism

01

➤ Some details about Youth Activism in general

02

➤ Youth activism in the realm of the media

03

➤ What is youth activism, why is it important, what forms of youth activism are there, how do young people become activists, how to use social media as a tool for youth activism

Šta je to omladinski aktivizam?

Dakle, šta je omladinski aktivizam? Počnimo sa jasnom i jednostavnom definicijom omladinskog aktivizma. Široko definisan, aktivizam se odnosi na akciju za društvene promene - aktivizam uključuje proteste, zagovaranje nekih ideja/ciljeva, širenje informacija i podizanje svesti. Obično, kada razmišljamo o omladinskom aktivizmu, imamo na umu mlade aktiviste koji protestuju protiv dečjeg rada, zarad zaštite životne sredine, prava životinja, priznavanja Palestine i tako dalje. Ili, u prošlosti, mi smo skloni da aktivizam pripišemo otporu protiv nacizma, borbi za građanska prava, protestima protiv rata u Vijetnamu sedamdesetih godina u SAD i studentskim protestima širom Evrope 1968.

Definisanje aktivizma deluje jednostavno i jasno, ali kada zađemo malo dublje ili krenemo u detalje, stvari se komplikuju. Aktivizam koriste na mnogo različitih načina mnogi politički akteri i oni koji se bave građanskim angažovanjem. Stoga, iako smo skloni da ga povezujemo sa neredima ili protestima na ulicama, naučnici naglašavaju da aktivizam može da obuhvata i akcije koje se odnose na razne oblike znanja, resursa i iskustava koja omogućavaju mladima da se bave aktivizmom. U tom smislu, na primer, kako je ova lekcija namenjena osnaživanju mladih ljudi i daje im neke korisne alate za delovanje, i ona predstavlja aktivizam po široj definiciji. Dakle, kao što Ron Kazimir piše u uticajnoj knjizi o omladinskom aktivizmu pod nazivom - Omladinski aktivizam: međunarodna enciklopedija:

"Omladinski aktivizam može obuhvatati delanje od glasanja na izborima do učešća u revolucijama, od izloženosti građanskom obrazovanju do učešća u debatnom klubu, dobrovoljnog rada i pružanja usluga, od rada u ime političkih stranaka do prikupljanja potpisa za predstavljanje peticije političkim liderima." Naučnici, međutim, imaju širu definiciju i naglašavaju da je „aktivizam građansko angažovanje, kao i da su obrazovanje i iskustvo koji pripremaju mladu osobu za uloge, prava i odgovornosti građanina takođe deo ovog procesa."

Ali za mnoge mlade ljude, i one koji sebe smatraju aktivistima, aktivizam ovde znači specifičnije i **aktivno učešće** u sledećem: protestne manifestacije i direktne akcije (nenasilne, ali takođe i nasilne); kampanje zagovaranja za promenu određenih politika i ponašanja moćnih institucija ili vlada, transnacionalnih korporacija, međunarodnih institucija; bojkot potrošača i drugih korisnika tržišne moći radi uticaja na promene i prikupljanje informacija i širenje sa namerom da utiču na medijsku pažnju i svest javnosti u vezi sa pitanjima koja smatraju značajnim.

Sa stanovišta aktivista, aktivizam je samo jedan vid građanskog angažovanja, a ne i najčešći. On podrazumeva akciju koja izražava neko nezadovoljstvo, akciju koja želi da **promeni** stvari. Nema mnogo mladih ljudi koji se bave ovim oblikom aktivizma - zapravo, ne glasa mnogo mladih ljudi uopšte, a daleko manje mladih ljudi su aktivisti u tom smislu u odnosu na one koji glasaju. Međutim, značaj takvog aktivizma ne može se jednostavno meriti brojem ljudi koji učestvuju u njemu. Nedavni protesti SAD kao što su „Okupirajmo Volstrit“ ili anti-globalistički pokret su veoma efikasni i mogu imati globalne posledice. A čak i ako aktivizam ne donese momentalne promene, on podiže svest i utiče na političke stavove i ponašanje mnogih ljudi.

Drugo pitanje koje treba da uzmemo u obzir je da li je aktivizam dobra stvar. Može li biti **lošeg aktivizma**? To zavisi od našeg stanovišta i na ovo pitanje se ne može odgovoriti univerzalno.

Na primer, za one koji su protiv abortusa, kampanja protiv abortusa je sigurno dobra stvar, dok se za one koji naglašavaju prava žena da biraju da li žele da dobiju bebu ili ne takav aktivizam može posmatrati kao loša stvar. Takođe, iako smo skloni da termin aktivizam povezujemo sa afirmativnim, progresivnim i emancipatorskim ciljevima, postoje i postupci kao što su desničarski aktivizam, anti-imigrantska kampanja koja se uklapa i u definiciju aktivizma. Stoga je teško reći unapred i jednom za svagda šta je aktivizam, a posebno reći da je aktivizam nužno dobra stvar.

Jedan autor tako ilustruje poteškoće u definisanju aktivizma na pimeru rep muzike. Naime, rep muzika često govori o rasizmu i izazovima rasnih razlika u Americi. Stariji rep muzičari ili bendovi kao što su Ice T ili Public Enemy takođe su žestoko napali američki sistem i čak su viđeni kao pretnja od strane establišmenta. Dakle, u smislu da se bave nekim gorućim pitanjima, rep se tako može posmatrati kao aktivizam. Međutim, drugi tvrde da rep muzika nije orijentisana na promovisanje promena, da samo postavlja pitanja, dok aktivizam treba da podrazumeva **pravac delovanja**. Konačno, ima i onih koji takođe tvrde da je rep muzika destruktivna, dok aktivizam treba da bude **konstruktivan**. Dakle, kao što vidite, kada počnete detaljnije da razmišljate o tome šta zapravo može da se kvalifikuje kao aktivizam, ovaj koncept postaje komplikovaniji i teži za definisanje.

Takođe moramo uzeti u obzir da su oblici aktivizma različiti na različitim mestima - za one koji žive u demokratijama, javni protesti ili mitinzi su tipični oblici aktivizma. Međutim, za one koji žive pod autoritarnom vladavinom, ovi oblici izražavanja nezadovoljstva ili traženja promena često su nemogući. Političko delovanje u takvim slučajevima može se sakriti iz nužde, a aktivizam može imati više tajnovitih oblika podizanja svesti i odlučivanja za akciju tokom neformalnih sastanaka, verske službe i slično.

U knjizi *Youth Activism: an International Encyclopaedia*, Lonie Sherrod piše:

“Učestvovanje kao građanin u društvu je podjednako važno kao rad ili osnivanje porodice, ali pažnja koja je posvećena razvoju obrazovanja i rada, kao i stvaranju veza i porodica, znatno je veća nego pažnja koja je posvećena razvoju građanstva. To je ozbiljna greška. Društva širom sveta moraju shvatiti kako njihova mladež postaje produktivni i sposobni odrasli građani. Društva takođe treba da pruže mogućnosti za razvoj građanstva putem svojih društvenih institucija.”

Ali, da li su sami mladi pasivni i nezainteresovani za svoju budućnost ili politiku koja ih okružuje, kao što često čujemo? Naučnik Robert Putnam tvrdi da je oko 2000. politički aktivizam u SAD-u opao do istorijskog minimuma, posebno među mladim ljudima. Do tog zaključka je došao gledajući koliko ljudi glasa, čita novine, učestvuje u političkim klubovima i slično. A njegov zaključak je bio da su ti pokazatelji mnogo niži kod mladih - definisanih kao osobe starosti od 18 do 25 godina, nego u bilo kojoj drugoj starosnoj grupi. Na primer, kao što je pomenuto, mladi ljudi obično glasaju manje od bilo koje druge starosne grupe.

Ali, njegov argument je kontroverzan. Drugi naučnici tvrde da građansko angažovanje nije opalo, nego se jednostavno promenilo u svojoj prirodi. Tako, na primer, mladi ljudi možda ne čitaju novine, ali dobijaju vesti sa TV-a ili interneta. Učešće u organizacijama je možda slabo, ali mladi često delaju kao volonteri, ili rade društveno korisni rad, a takve aktivnosti su na rekordno visokom nivou.

Moglo bi se reći da je u prošlosti prelazak iz detinjstva u odraslo doba bio relativno jednostavan. Pre Industrijske revolucije, većina ljudi je obrađivala zemlju, a nije bilo mnogo razlike u načinu rada i načinu života između odraslih i mlađe generacije. Dakle, nema potrebe da imate zaseban period ili život koji se zove mladost ili da mu pružite neku izuzetnu društvenu pažnju.

Ali u poslednja dva veka, stvari su se promenile - pre svega, dok je pre Industrijske revolucije sve ostajalo unutar porodice - kuće i farme, sada su se stvari promenile - živite na jednom mestu, radite na drugom, a deo života posvećen učenju i obrazovanju se sprovodi na trećem mestu, pa su mlađi ljudi sada počeli da pohađaju škole. Povrh toga, mnogo više ljudi nego ikada ranije počelo je da ide na univerzitete, ili mesta visokog obrazovanja, i tako dalje. Radni procesi i tehnologija se brzo menjaju, i sve je komplikovanije sustići ih. Sada moramo stalno da stičemo nove veštine da bismo bili zaposleni - znanje koje je bilo savremeno pre 20 godina može biti potpuno beskorisno u današnje vreme. Sve te stvari stvorile su jaz između generacija, a posebno između odraslih i mladih.

Ko je danas odrastao? Obično se smatralo da kada jednom izađete iz tinejdžerskih godina, vi ste odrasla osoba. Dakle, linija zrelosti postavljena je između 18 i 21 u Evropi ili u Velikoj Britaniji i SAD. Međutim, ova linija koja razdvaja mlade i odrasle je pomerenjena poslednjih decenija, prosto zato što je pokazala da u današnjem društvu nije lako steći znanje, steći punu nezavisnost i imati ekonomska sredstva koja treba u potpunosti emancipovati do ovog uzrasta. Danas se, tako, obično uzima da mladi imaju između 18 i 25 godina, a neki čak pomeraju ovu liniju i do 30 godina starosti.

Dva naučnika definišu mlade na sledeći način: „Mladost je elastična kategorija: tamo gde počinje i završava se podložna je tumačenju i osetljiva je na društveni i istorijski kontekst. Obično se ova faza ili vreme u životnom ciklusu odnosi na osobe u adolescentskim i novonastalim odraslim godinama, osobe koje više nisu deca ali nisu 'sasvim' odrasle osobe u smislu preuzimanja nezavisnosti i odgovornosti koje se obično povezuju sa odrastanjem. U zavisnosti od socioekonomske i sociokulturne tradicije jednog društva, mladi mogu biti osobe od trinaest godina i stari čak četrdeset godina.”

U psihološkom smislu, ovo je period kada osoba pokušava da pronađe njega ili sebe u svetu, i svoju poziciju u društvu. Loni Šerod ovo prosto kaže: „Ovo je vreme kada ljudi moraju da odluče kako će zarađivati za život, u čemu su dobri i do čega im je stalo... Drugim rečima, mladi treba da shvate ko su, sa čime se slažu sa drugim pojedincima i grupama, u šta veruju, kako stiču znanje o svetu i ko još veruje u iste stvari kao i oni.”

Dakle, ovo je vreme kada se formulišu mišljenja, uverenja i stvara identitet. Studije su pokazale da ljudi imaju tendenciju da se tokom celog života drže onoga što su definisali kao svoje poglede na svet i ideologiju u mladosti. Zapravo, sa godinama težimo da budemo fleksibilniji i manje skloni direktnom aktivizmu. Dok razvijaju svoj pogled na svet i svoju ideologiju, mladi ljudi se susreću sa svetom i društvom u kojima žive i dominantnim idejama koje u tom društvu vladaju. Ovo je takođe vreme kada ulaze na političku scenu, a u većini zemalja mladi ljudi sa 18 godina su registrovani da glasaju.

Sve ovo je veoma značajno jer mladi ponekad imaju tendenciju da prate postojeće političke prakse, a ponekad i da ih menjaju. Na primer, u SAD i Velikoj Britaniji, čini se da postoji kontinuitet u uverenjima i političkim praksama u proteklih nekoliko decenija. Međutim, relativno nedavno smo bili svedoci sve većeg interesovanja za politiku od strane mladih ljudi, posebno među Demokratskom strankom; tako su mnogi mladi ljudi podržali Obamu, a nedavno je Berni Sanders uspeo da privuče ogromne mase mladih ljudi kao svoje političke pristalice. U Evropi, a posebno na Balkanu, čini se da je manje kontinuiteta u smislu da je mlađa generacija često revolucionarnija i na barikadama buntova i protesta. Tako je generacija iz Vijetnamskog rata i studentskog protesta 1968. bila daleko liberalnija od svojih roditelja, a na Balkanu i u istočnoj Evropi mladi su krajem osamdesetih i devedesetih vodili proteste za uspostavljanje višepartijskog sistema i insistirali na demokratiji.

Važno je naglasiti da sva ta pitanja o mladima i njihovim političkim stavovima nisu neka marginalna, nebitna pitanja. Ako verujete u demokratiju, onda znate da je u demokratskom sistemu vladavine od suštinskog značaja imati aktivne i informisane građane koji su u stanju da učestvuju u javnom i političkom životu neke zajednice i da donose čvrste i razumne odluke. Stoga je od mladih ljudi do aktivnih građana i njihovo građansko učešće od vitalnog značaja da se demokratski sistem nesmetano prenosi na nove generacije. Neki čak tvrde da su mladi nezamenljivi, jer politički poredak vide iz nove, sveže perspektive, i oni su ti koji imaju volju i energiju, i posvećenost da ga promene.

Kao što Ron Kazimir piše u istoj knjizi o omladinskom aktivizmu: „trenutno stanje i buduća sudbina mladih ljudi su srž nade i strahova svih društava“. Tako, brinuti o mladima kao političkim akterima, posebno, znači brinuti o tome kakvi će građani biti mladi ljudi u budućnosti, i šta sada treba da se uradi da bi se oni pripremili da postanu „dobri“ budući građani.